

*Хороші дівчатка потраплять у рай,
погані – в історію.*

I

Мама виймає мене з купелі, загортає у м'якесенький рушник і «сторцує¹» – отже, голівку я вже держу міцно. Надворі сонячний день, великі пиби вікон відбиваються світлими прямокутниками на підлозі. Біля порога сидить великий і гладкий білий кіт. У нього чорний хвіст, чорне вухо й на спині біля хвоста – чорна пляма.

– Котик хоче молочка! – щечече мама до мене. – Але молочко лише для Олечки! Тпрусь, котику, тпрусь, нема тобі молочка!

Я хапаю губами соску, смоччу тепле молоко й відчуваю неземну насолоду від смачного білого напою, від повної захищеності й блаженного спокою. Бо що мені, такій маленькій, треба? Щоб мама лагідно щечетала й тато підкидав угору аж під саму стелю.

Щоби прибігала бабуся, гладила мене по голівці теплою й м'якою долонею і щодня дивувалася, як я за ніч підросла. Щоби коло моєї колиски муркотів наш старий кіт, про якого мама мені найчастіше й співає різних колискових.

Ось я вже дибаю до тата. Він фотографує мене новеньким, єдиним на все село фотоапаратом у молодесенькому саду, найменші яблуньки-щепи в якому – врівень зі мною. Ось мені купили плюшевого ведмедя й залізну колясочку, в якій я вожу його подвір'ям, як молоді мами своїх немовлят. Ось тато приносить з роботи загорнуту в газету величезну й грубу плитку шоколаду: такими ласощами частують льотчиків – і татів Генерал (хоч нині я вже й сумніваюся, чи насправді він мав генеральське звання – може, лишень полковницьке?) вділив мені особисто левову пайку денної дози десерту

¹ Сторцувати – ставити вертикально, сторчма (розм.).

авіаційного полку. Щороку взимку, в сезон полювання, у нашій хаті гостюють офіцери, і я можу торкнутися м'якенької шубки вбитого ними (на мою гадку, просто сплячого) сірого зайчика. Або погладити рябеньких куріпочок, яких мисливці наловили живими. Тато якось побачив зграю цих пташок біля копиці гречаної соломи на краю села. З неї на сніг сипалися гранчасті зернятка, які чомусь не вдалося вимолотити повністю у жнива, тож у зимову студінь куріпки ними й підгодовувалися. Вдома тато налив окропу у пляшку з-під «Саветскава шампанскава», узяв із собою трохи пшениці, під копицею в заметах ще гарячою, пляшкою поробив глибокі діри, понасіпав туди зерна – й дурні куріпки позалазили в ті пастки, аби пожитися. Позалазити зуміли, а вибратися назад уже не змогли – пір'я не пускало. Тож татові друзі, офіцери-мисливці, й наловили їх доброго пів мішка.

Ось я вже бігаю й тішуся, що навесні в нас коло брами буйно цвіте бузок, а біля криниці – рожеві й білі півонії. Моя хресна принесла мамі маленький кущик жасмину, й за рік він вигудів, як з води, – уже порівнявся із дашком криниці (а її корба – доволі високо над землею: щоб на неї глянути, я щораз мушу сильно задирати голову). На грядках у нас ростуть колючі огірки: навіть боюся їх брати в руки. Зате дуже люблю полуниці, яких достигає перед хатою ціла велика грядка, і ще червоні соковиті порічки, й рожеву та жовту малину. Чужі дівчата женуть на аеродром пасти худобу, хапають мене на руки й обціловують. Я для них – мало не жива лялька, й бабуся добре пильнує, щоби ті щебетухи макоцвітні не занесли мене аж на пасовище. Мене всі люблять. І я люблю усіх.

Але одного зимового дня моя мама, якої чомусь не було вдома вже добрий тиждень, приносить до хати білий згорток. У тому згортку – ручки, ніжки, великий надутий живіт і круглий беззубий рот, котрий постійно нявкає – достеменно, як наш старий кіт! – навіть уночі. Це мій братик, на три роки від мене молодший, Андрійко. Розпитую в мами, звідки він

узвся. Бабуся мені відказує, що мама випадково знайшла дитятко, та ще й уточнює: під скиртою. Змерз, неборака, й так голосно кричав, що аж до села було чути. Я кажу мамі, що він зовсім негарний, якийсь занадто червоний, кволий, не має жодного зуба; та що там зубів – навіть брів не має! Та й по хаті бігати не вміє, як я. Навіщо його, такого нікудишнього, було брати? А мама відповідає, що через місяць він стане біленьким, гарненьким, а там і зубки з'являться, й волоссячко; і бігати він теж навчиться – ще мені моці забракне за ним усюди встигати. Якщо мама каже – значить, так і буде.

Я поволі звикаю до присутності в хаті немовляти, вже навіть стережу його від кота, що якось облизав братикові личко. Мама пояснює, що кіт нюхом зачув молочко. Але бабуся чомусь застерігає, що міг дитину й придушити.

Андрійко дійсно пахне молоком. Весь пахне! І ротик, і ручки, і ніжки. Ну хіба такого маленького можна зобижати?! Тпрусь, поганий коте! Не підходь до мого братчика! Тпрусь!

Батьки готуються до хрестин. Домовилися зі священником, що зробить усе в нас дома, бо як дізнається влада, то тато може й роботи позбутися. Мама мене заздалегідь наповідає, аби не забула: нікому не можна хвалитися, що до нас ксьондз приходив! Хрестять малого тільки у присутності кумів. Зате на другий день у нас збирається гучне застілля. У «малій хаті», тобто в тій кімнаті, де ми всі живемо і де стоїть піч, варять, печуть і смажать різні наїдки. У «великій хаті» – кімнаті через сіни, яка в інші дні порожня і в якій завжди чисто й прибрано, чужі чоловіки ставлять тимчасові столи, збиті з довгих дощок, приносять від сусідів лавки, стільці. Гості приходять із пакунками й солодощами. Цьоця¹ Дося зі Львова привезла величезний торт. Таке диво я бачу вперше й дуже хочу покуштувати. Цьоця вже готова вирізати для мене із самої середини рожеву кремову квітку, але мама не дозволяє: я вже велика дівчинка, почекаю. Мені дають кілька шматочків

¹ Цьоця – тітка (діал.).

узявся. Бабуся мені відказує, що мама випадково знайшла дитяtko, та ще й уточнює: під скиртою. Змерз, неборака, й так голосно кричав, що аж до села було чути. Я кажу мамі, що він зовсім негарний, якийсь занадто червоний, кволий, не має жодного зуба; та що там зубів – навіть брів не має! Та й по хаті бігати не вміє, як я. Навіщо його, такого нікудишнього, було брати? А мама відповідає, що через місяць він стане біленьким, гарненьким, а там і зубки з'являться, й волоссячко; і бігати він теж навчиться – ще мені моці забракне за ним усюди встигати. Якщо мама каже – значить, так і буде.

Я поволі звикаю до присутності в хаті немовляти, вже навіть стережу його від кота, що якось облизав братикові личко. Мама пояснює, що кіт нюхом зачув молочко. Але бабуся чомусь застерігає, що міг дитину й придушити.

Андрійко дійсно пахне молоком. Весь пахне! І ротик, і ручки, і ніжки. Ну хіба такого маленького можна зобижати?! Тпрусь, поганий коте! Не підходь до мого братчика! Тпрусь!

Батьки готуються до хрестин. Домовилися зі священником, що зробить усе в нас дома, бо як дізнається влада, то тато може й роботи позбутися. Мама мене заздалегідь наповідає, аби не забула: нікому не можна хвалитися, що до нас ксьондз приходив! Хрестять малого тільки у присутності кумів. Зате на другий день у нас збирається гучне застілля. У «малій хаті», тобто в тій кімнаті, де ми всі живемо і де стоїть піч, варять, печуть і смажать різні наїдки. У «великій хаті» – кімнаті через сіни, яка в інші дні порожня і в якій завжди чисто й прибрано, чужі чоловіки ставлять тимчасові столи, збиті з довгих дощок, приносять від сусідів лавки, стільці. Гості приходять із пацунками й солодощами. Цьоця¹ Доця зі Львова привезла величезний торт. Таке диво я бачу вперше й дуже хочу покуштувати. Цьоця вже готова вирізати для мене із самої середини рожеву кремову квітку, але мама не дозволяє: я вже велика дівчинка, почекаю. Мені дають кілька шматочків

¹ Цьоця – тітка (діал.).